

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 579/2025-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Strapáč, PhD., s.r.o., 17. novembra 3215, Čadca, proti postupu Mestského súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 76Cb/65/2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 2. septembra 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Mestského súdu Bratislava III (ďalej len „mestský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 76Cb/65/2024(ďalej len „napadnuté konanie“). Navrhuje tiež prikázať mestskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov, priznať primerané finančné zadosťučinenie 4 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ (fyzická osoba – podnikateľ) sa návrhom na vydanie platobného rozkazu zo 17. októbra 2023 podanom v tzv. upomínanom konaní na Okresnom súde Banská Bystrica (ďalej len „upomínací súd“) domáhal na žalovanej Orava Village, s.r.o. zaplata 10 787 eur s príslušenstvom z titulu vykonania zemných prác. Opíšu chronologický priebeh napadnutého konania, sťažovateľ uvádza, že upomínajúci súd vydal 6. novembra 2023 platobný rozkaz sp. zn. 36Up/1473/2023, ktorým zaviazal žalovanú k zaplata istiny, úrokov z omeškania, nákladov spojených s uplatnením pohľadávky a trov konania. Žalovaná podala proti platobnému rozkazu odpor, v ktorom rozporovala žalobcom uplatnený nárok a tvrdila, že žalobca žiadne práce pre ňu nevykonal. Žalobca sa k podanému odporu vyjadril písomným podaním z 5. apríla 2023, ktorým tiež podal návrh na pokračovanie v konaní. Upomínací súd podaním zo 17. apríla 2023 upovedomil žalovanú o postúpení veci mestskému súdu. Od daného

momentu mestský súd vo veci sťažovateľa neurobil žiadny procesný úkon. Absolútna nečinnosť mestského súdu tak trvá 1 rok a 5 mesiacov, čo je podľa sťažovateľa absolútne neprípustné. Porušenie namietaného základného práva sťažovateľ vidí v neprimeranej celkovej dĺžke súdneho sporu, ktorý sa začal v októbri 2023 a v nečinnosti mestského súdu. Vzhľadom na predmet konania (obchodnoprávny spor) je absencia rozhodnutia súdom prvej inštancie počas dvoch rokov trvania sporu podľa sťažovateľa prekvapivá. Vec nie je právne ani fakticky zložitá, v konaní nie je potrebné rozsiahle dokazovanie. Sťažovateľ svojím správaním k neprimeranej dĺžke súdneho sporu neprispel, naopak, vo svojom návrhu riadne uviedol skutkové tvrdenia a v rámci podaní adresovaných súdu označil dôkazy na ich preukázanie. Výsledok súdneho sporu je pre neho veľmi dôležitý, keďže ako fyzická osoba – podnikateľ – ručí za záväzky celým svojím majetkom. Nezaplatenie pohľadávky, ktorú si sťažovateľ uplatňuje súdnou cestou voči žalovanej, podstatne sťažilo jeho plnenie záväzkov voči iným osobám. Primerané finančné zadostučinenie si sťažovateľ uplatňuje s ohľadom na to, že neprimerane dlhé súdne konanie ho udržiava v právnej neistote z výsledku súdneho sporu, v ktorom si uplatňuje nie malú sumu, ktorej nezaplatenie má na neho negatívny ekonomický dopad.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Podstata sťažnostnej argumentácie sťažovateľa spočíva v tvrdenom porušení jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom mestského (predtým okresného) súdu, ktorý svojou nečinnosťou prehĺbuje stav jeho právnej neistoty. Citujúc početnú judikatúru ústavného súdu k problematike zbytočných prietahov v súdnom konaní, sťažovateľ opakovane poukazuje na neprimeranosť dĺžky vedenia súdneho sporu bez prejednávania veci na čo i len jedinom pojednávaní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všetky zákonom o ústavnom súde požadované náležitosti (§ 39, § 43, § 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

5. Ústavný súd považuje za potrebné dať do pozornosti, že sťažovateľ podal síce ústavnú sťažnosť za seba ako fyzickú osobu – podnikateľa – s označením svojho obchodného mena (██████████, ██████████), avšak podľa § 39 zákona o ústavnom súde fyzickú osobu podnikateľa treba označiť rovnako ako fyzickú osobu bez ohľadu na to, či vystupuje ako podnikateľ alebo nie, pretože v zmysle § 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 133 Civilného sporového poriadku zákon už nerozlišuje medzi fyzickou osobou – podnikateľom – a fyzickou osobou – nepodnikateľom (bližšie k tomu Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2022. s. 533.). Na základe uvedeného za sťažovateľa v danej veci zákon o ústavnom súde považuje ██████████ ako fyzickú osobu bez ohľadu na to, ako bol v podaní označený.

6. Vo fáze predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti ústavný súd v súlade s § 56 ods. 6 vetou za bodkočiarkou zákona o ústavnom súde požiadal mestský súd o vyjadrenie sa k jej obsahu.

Mestský súd vo svojom vyjadrení sp. zn. Spr. 306/2025 zo 16. septembra 2025 zhrnul chronologický priebeh napadnutého konania po postúpení veci upomínacím súdom 18. apríla 2024. Úpravou vyššieho súdneho úradníka z 9. mája 2024, realizovanej 23. mája 2024, bol žalovaný cestou svojho právneho zástupcu vyzvaný v súlade s § 167 ods. 4 Civilného sporového poriadku na vyjadrenie k vyjadreniu žalobcu k odporu, a toto podanie mu bolo zároveň doručované. Dňa 20. júna 2024 bolo súdu doručené vyjadrenie žalovaného. Úpravou zákonnej sudkyne z 28. augusta 2025 bol vo veci nariadený termín pojednávania na 3. december 2025 o 11.00 h. Právnomu zástupcovi žalobcu bolo predvolanie na pojednávanie doručené 2. septembra 2025. Zákonná sudkyňa uviedla, že, prihliadajúc na dĺžku od predloženia veci sudcovi (sťažovateľ nariadenie pojednávania neurgoval), je v oddelení viacero vecí, ktoré uvedenú sporovú vec predchádzajú, pričom sa veci v oddelení vybavujú podľa ich poradia a vzhľadom na zaťaženosť oddelenia súd koná v primeraných lehotách. Mestský súd uznal, že v období od mája 2024 do augusta 2025 došlo v konaní k vzniku prieťahov, a to z objektívnych príčin, najmä z dôvodu nadmernej zaťaženosť súdneho oddelenia zákonnej sudkyne. Konal v rámci svojich objektívnych personálnych a časových možností a doba konania a úkony realizované súdom boli ovplyvnené objektívnymi okolnosťami, zohľadňujúc počet a skladbu pridelených vecí. V závere poukázal na skutočnosť, že v čase podania ústavnej sťažnosti sťažovateľom bolo v jeho veci 28. augusta 2025 nariadené pojednávanie, pričom právny zástupca sťažovateľa prevzal predvolanie na pojednávanie 2. septembra 2025. Pokiaľ by ústavný súd dospel k záveru, že postupom mestského súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa, nesúhlasí s priznaním primeraného finančného zadostučinenia v uplatnenej výške, poukazujúc najmä na to, že sťažovateľ v napadnutom konaní počas tvrdenej nečinnosti súdu sa nijakým spôsobom tejto nesnažil zabrániť, nevyužil postup podľa § 62 – § 68 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

7. Ústavný súd nepovažoval za nevyhnutné doručovať vyjadrenia mestského súdu na repliku sťažovateľovi, pretože neovplyvnili v podstatnom rozsahu jeho rozhodnutie a priebeh konania je sťažovateľovi dostatočne známy.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

9. Ak namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov, ide o zjavnú neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať takú ústavnú sťažnosť, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej

reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 110/02, II. ÚS 66/2011, IV. ÚS 473/2012, III. ÚS 288/2016, II. 59/2019).

10. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju dnes už stabilnú judikatúru k namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, v ktorej opakovane konštatuje, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie tohto základného práva (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistí, že namietaný postup všeobecného súdu sa nevyznačuje takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavnú sťažnosť spravidla odmieta ako zjavne neopodstatnenú (napr. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011, I. ÚS 141/2024).

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

12. V konkrétnom prípade sťažovateľa ústavný súd nezistil osobitnú právnu či faktickú zložitosť veci, nebola indikovaná ani mestským súdom. Predmet konania (zaplatenie pohľadávky) možno zaradiť medzi bežnú agendu všeobecných súdov. Sťažovateľ svojím správaním k doterajšej dĺžke súdneho sporu neprispel.

13. Čo sa týka významu sporu pre sťažovateľa, vo svojej ústavnej sťažnosti tvrdí, že ako fyzická osoba – podnikateľ – ručí za záväzky celým svojím majetkom. Ústavný súd považuje za legitímnu požiadavku sťažovateľa dosiahnuť stav právnej istoty. Táto je však subjektívne oslabená, berúc zreteľ na celkovú doterajšiu dĺžku konania vo veci samej, ako aj skutočnosť, že nejde o konanie vyžadujúce výnimočnú rýchlosť konania.

14. Pokiaľ ide o postup súdu, ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti, jej príloh a vyjadrenia mestského súdu považuje za preukázané, že po postúpení veci sťažovateľa upomínacím súdom 18. apríla 2024 mestský súd ostal nečinný po dobu viac ako 1 roka, počas ktorej nerealizoval žiadne procesné úkony smerujúce k príprave pojednávania a rozhodnutiu veci. Vo veci boli realizované procesné úkony doručovania podľa § 164 Civilného sporového poriadku a po doručení vyjadrenia žalovaného 20. júna 2024 mestský súd ostal nečinný do 28. augusta 2025, keď na prejednanie veci sťažovateľa nariadil pojednávanie na 3. december 2025. Aktuálny priebeh napadnutého konania teda nasvedčuje tomu, že došlo k efektívnej náprave a obnoveniu plynulosti konania, a to ešte pred podaním ústavnej sťažnosti.

15. Pozornosti ústavného súdu nemohol ujsť ani moment podania ústavnej sťažnosti sťažovateľa (2. septembra 2025), teda v rovnaký deň, ako bolo právnomu zástupcovi sťažovateľa doručené predvolanie na pojednávanie. V kontexte celkovej doterajšej dĺžky konania, už spomínané obdobie ojedinelej nečinnosti mestského súdu (ktorý sám obnovil plynulosť napadnutého konania), sa podanie ústavnej sťažnosti právny zástupcom sťažovateľa bezprostredne po oznámení termínu pojednávania javí skôr ako účelové.

16. Pojem „zbytočné prietahy“ je pojem autonómny, ktorý treba vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. V okolnostiach prerokovanej veci ústavný súd zohľadnil, že mestský súd po podaní sťažnosti sťažovateľa na prietahy predsedovi súdu a pridelení veci novej zákonnej sudkyňi v podstate obratom po predložení súdneho spisu obnovil plynulosť konania, ktorého dĺžka svojou intenzitou nezasiahla do sťažovateľových práv v ním tvrdenom rozsahu.

17. Ústavný súd zohľadňuje aj rozhodovaciú prax a judikatúru ESĽP, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (napr. Humen proti Poľsku, rozsudok z 15. 10. 1999, body 58 a 69, Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok zo 17. 1. 2002, body 64, 65 a 66).

18. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd uzatvára, že hoci postup mestského súdu nebol z časového hľadiska optimálny, dĺžka napadnutého konania sa nevyznačuje zatiaľ takým dlhým trvaním, aby sa dalo uvažovať o zbytočných prietahoch v požadovanej relevantnej ústavnoprávnej intenzite, ktorá by zakladala možnosť vyslovenia porušenia sťažovateľom namietaného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom mestského súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

19. Z dôvodu odmietnutia ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia označených práv.

20. Na záver ústavný súd uvádza, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľovi, aby v prípade, že mestský súd nedospeje k relevantnému rozhodnutiu v primeranom čase, po splnení všetkých zákonných podmienok predložil ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. októbra 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu